

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КЛОЧКО Іван Олексійович

УДК 342.5 (477)

**ОРГАНИ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ
ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ**

Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Суми – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Університеті сучасних знань.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
МУЗИЧУК Олександр Миколайович,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
декан факультету № 1.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент
ХРИСТИНЧЕНКО Надія Петрівна,
Тернопільський національний економічний
університет, професор кафедри економічної
безпеки та фінансових розслідувань;

кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України
КІБЕЦЬ Віктор Олександрович,
Державна судова адміністрація України в
Сумській області, начальник територіального
управління.

Захист відбудеться 27 квітня 2018 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 55.051.07 Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Петропавлівська 57, зала засідань вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.

Автореферат розісланий 26 березня 2018 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. М. Резнік

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Конституція України проголошує, що Україна – суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Однією з ознак демократичної та правової держави є встановлення Конституцією та законами України меж здійснення державної влади. Перевищення означених меж, зловживання службовим становищем заради отримання вигоди будь-якого характеру визнається корупцією і тягне за собою застосування заходів юридичної відповідальності. Суспільна небезпека корупції полягає в тому, що особи, винні у її вчиненні, посягають на соціальні демократичні цінності, що спричиняє зниження авторитету державної влади, викликає недовіру громадян до органів та посадових осіб публічної влади. Таким чином, виникає необхідність не тільки у здійсненні заходів щодо припинення корупції, але й у її попередженні та ліквідації негативних наслідків. У даному випадку мова йде про комплекс заходів щодо протидії корупції.

Необхідно відзначити, що за законодавством України суб'єктами протидії корупції є досить розгалужена система державних органів, одне з пріоритетних місць серед яких належить органам прокуратури. Враховуючи даний факт, у сучасних умовах набуває актуальності питання щодо ефективності адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури в означеній сфері.

В останні роки в Україні було прийнято низку законодавчих актів із питань діяльності прокуратури та протидії корупції. Впровадження конституційної реформи у сфері правосуддя суттєво вплинуло на адміністративно-правовий статус органів прокуратури, в тому числі як суб'єктів протидії корупції.

З огляду на викладене, а також враховуючи існуючі тенденції реформування органів прокуратури України, актуальною та своєчасною є робота, присвячена вивченню адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. Актуальність обраної теми посилюється тим, що комплексне дослідження названої проблематики з урахуванням оновленого законодавства про прокуратуру та протидію корупції досі не проводилось, а відсутність відповідних праць ще раз свідчить як про її складність, так і про недостатню увагу до неї вчених-правознавців.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації становлять роботи С. М. Алфьорова, І. В. Арістової, О. М. Бандурки, Ю. П. Битяка, В. Т. Білоуса, М. М. Бурбики, В. М. Гарашука, Ю. В. Гаруста, Б. В. Дерев'янка, О. І. Добровольського, О. М. Ільницького, В. І. Литвиненка, Р. А. Калюжного, В. О. Кібеця, М. В. Косюти, Т. М. Кравцової, Ю. І. Крегула, А. М. Куліша, В. І. Курила, Є. В. Курінного, І. Є. Марочкина, М. І. Мичка, О. М. Музичука, І. В. Озерського, Д. М. Павлова, В. В. Пахомова, Є. М. Поповича, А. О. Селіванова, В. Л. Синчука, Ю. В. Слабунової, М. В. Старинського,

В. С. Стефанюка, В. В. Сухоноса, Н. П. Христинченко, К. І. Хромової, В. О. Шамрая, М. Я. Швеця, Л. І. Щербиної, М. К. Якимчука тощо. Однак, незважаючи на наявність ряду наукових праць, присвячених діяльності державних органів у сфері протидії корупції, спеціальні комплексні дослідження, в яких визначаються місце та особливості органів прокуратури в системі суб'єктів протидії корупції, і які ґрунтуються на оновленому законодавстві у цій сфері, є недостатніми. Зокрема, не визначені форми та методи протидії корупції органами прокуратури, в тому числі такого новоутвореного структурного підрозділу, як Спеціалізована антикорупційна прокуратура, поза межами наукового дослідження залишаються також форми взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції тощо.

Таким чином, необхідність удосконалення діяльності органів прокуратури України з протидії корупції, недостатня розробленість цих питань на теоретичному рівні, з одного боку, та відсутність ґрунтовних досліджень учених з цієї проблематики – з іншого, обумовлюють своєчасність та актуальність комплексного дослідження адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури з протидії корупції, визначення їх місця та особливостей у системі інших суб'єктів протидії корупції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до основних положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р., Пріоритетних напрямів наукових досліджень Університету сучасних знань на 2017–2022 рр. (протокол Вченої ради Університету сучасних знань № 3 від 08.12.2016).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб з урахуванням надбань правової науки, результатів аналізу діяльності органів прокуратури розкрити особливості адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції і запропонувати науково обґрунтовані пропозиції для їх удосконалення.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких *задач*:

- визначити поняття та сутність адміністративно-правових засад діяльності органів державної влади щодо протидії корупції;
- встановити місце та особливості органів прокуратури в системі інших суб'єктів протидії корупції;
- охарактеризувати правові засади протидії корупції в Україні та визначити місце серед них адміністративно-правового регулювання;
- розкрити поняття та структуру організації діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції;

- узагальнити форми та методи діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції;
- систематизувати адміністративно-правові повноваження органів прокуратури у сфері протидії корупції;
- виявити основні недоліки адміністративного законодавства, яке регулює діяльність органів прокуратури України щодо протидії корупції, та розробити пропозиції щодо його удосконалення;
- вивчити та узагальнити зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції та запропонувати можливість його застосування для удосконалення відповідного законодавства України;
- окреслити напрямки удосконалення взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері виконання органами прокуратури функцій щодо протидії корупції.

Предмет дослідження становлять органи прокуратури України в системі суб'єктів протидії корупції.

Методи дослідження охоплюють сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання, застосування яких обумовлюється системним підходом, що надасть можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту і юридичної форми. Під час розв'язання поставлених задач застосовувалися такі спеціальні методи дослідження, як: гносеологічний (підрозділи 1.1 та 1.2), який дозволив визначити поняття та сутність адміністративно-правових засад діяльності органів державної влади щодо протидії корупції, а також місце в їх системі органів прокуратури; порівняльно-правовий (підрозділи 3.1 та 3.2), що покладено в основу аналізу законодавства в досліджуваній сфері в Україні, а також компаративного аналізу відповідних норм вітчизняного, європейського права та законодавства інших зарубіжних країн; аналітичний (підрозділи 2.2 та 2.3), який надав можливість встановити необхідність удосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; структурно-функціональний аналіз (підрозділи 1.3, 2.1 та 3.3), що дозволив визначити відповідність нормативно-правових актів у сфері адміністративного забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції реальним суспільним відносинам у цій сфері; статистичного аналізу (підрозділи 1.1 та 3.1), який було використано під час роботи з офіційно-статистичними матеріалами, звітами органів прокуратури та інших органів щодо діяльності у сфері протидії корупції.

Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони та

підзаконні нормативно-правові акти, які становлять правові засади діяльності органів прокуратури України з протидії корупції. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності органів прокуратури, довідкові видання, статистичні матеріали. У ході підготовки дисертації автором використано власний досвід роботи в органах прокуратури.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб, з набуттям чинності новою редакцією Закону України «Про прокуратуру», комплексно, з використанням сучасних методів пізнання визначити зміст адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури з протидії корупції, їх місце та особливості в системі інших суб'єктів протидії корупції та виробити авторське бачення напрямків їх удосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків. Основні з них такі:

вперше:

– встановлено, що протидія корупції як один із напрямів діяльності органів прокуратури – це система дій, заходів, методів і способів їх здійснення, які застосовуються відповідними відділами і управліннями або окремими прокурорами, що спеціалізуються на протидії корупції, з метою запобігання або зниження рівня корумпованості публічної влади і забезпечення законності діяльності інших суб'єктів у сфері протидії корупції, а також координації їх дій в даному напрямку;

– з метою удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції запропоновано доповнити закони України «Про прокуратуру», «Про запобігання корупції» положеннями щодо порядку здійснення контролю за діяльністю органів прокуратури, в тому числі громадського, а також визначити повноваження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у сфері формування антикорупційної державної політики;

– надано авторське визначення поняття «адміністративно-правові засади протидії корупції» як системи нормативних, інституційних, організаційних та інших елементів, за допомогою яких здійснюється комплексна діяльність різноманітних суб'єктів у межах повноважень, визначених адміністративним законодавством, щодо запобігання та протидії корупції, а також попередження виникнення та врегулювання конфлікту інтересів;

удосконалено:

– підхід до розуміння особливостей діяльності органів прокуратури щодо протидії та запобігання корупції, серед яких виділені такі: 1) для органів прокуратури діяльність у сфері протидії корупції є лише одним із напрямків діяльності поряд з іншими конституційними функціями; 2) органи прокуратури виконують координуючу роль, об'єднуючи і погоджуючи зусилля різних інституцій у даній сфері, тим самим забезпечуючи

комплексність підходу до протидії корупції; 3) органи прокуратури забезпечують законність у самих органах, уповноважених на застосування заходів у сфері протидії корупції, тим самим виключаючи можливість здійснення посадовими особами цих органів корупційних чи інших протиправних діянь;

– дефініцію поняття адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції як системи норм адміністративного законодавства, яка регламентує діяльність органів прокуратури у сфері протидії та запобігання корупції, а саме: щодо здійснення нагляду за дотриманням законодавства органами, які провадять розслідування корупційних злочинів, представництва інтересів держави та громадян у суді та інших видів діяльності, визначених Конституцією та законами України;

– з'ясування значення адміністративно-правового регулювання у системі правових засад протидії та запобігання корупції органами прокуратури, яке полягає в тому, що акти адміністративного законодавства: 1) визначають ключові терміни та поняття, які забезпечують однакове їх розуміння та застосування; 2) закріплюють адміністративні повноваження (права та обов'язки), функції органів прокуратури, а також методи і засоби протидії та запобігання корупції, які органи прокуратури застосовують у своїй діяльності; 3) визначають засади адміністративної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, порядок здійснення провадження у справах про корупційні правопорушення; 4) регламентують внутрішньоорганізаційні засади протидії корупції у системі органів прокуратури; 5) уточнюють процесуальні аспекти реалізації органами прокуратури повноважень щодо протидії та запобігання корупції;

– систему елементів організаційного механізму діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції, яку становлять: 1) організаційні акти забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; 2) суб'єкти здійснення діяльності щодо протидії корупції; 3) розподіл повноважень між різними структурними підрозділами органів прокуратури щодо протидії корупції; 4) фінансове, інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності щодо протидії корупції; 5) планування такої діяльності; 6) координація діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; 7) контроль за діяльністю органів прокуратури щодо протидії корупції;

– характеристику форм діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції, до яких віднесено такі: 1) координаційна; 2) організаційно-правова; 3) адміністративно-наглядова та контрольна; 4) юрисдикційна; 5) аналітично-облікова;

– визначення переваг та недоліків різних видів адміністративних методів протидії корупції, що застосовуються в діяльності органів прокуратури;

– дефініцію поняття «повноваження органів прокуратури щодо протидії корупції» як визначену актами адміністративного законодавства та

організаційно-розпорядчими документами систему прав, якими наділяються спеціальні підрозділи органів прокуратури та їх посадові особи, обсяг та межі яких обумовлені функціональними обов'язками щодо виявлення, припинення та попередження вчинення корупційних діянь та правопорушень;

– систематизацію форм взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції, до яких віднесено: 1) участь у формуванні антикорупційної державної політики; 2) інформаційний обмін; 3) повідомлення органами прокуратури про свою діяльність, у тому числі в засобах масової інформації, ведення пропагандистської антикорупційної роботи; 4) проведення спільних нарад та конференцій з питань підвищення ефективності заходів протидії та запобігання корупції; 5) проведення навчальних та інформаційно-роз'яснювальних заходів з питань протидії корупції;

дістали подальшого розвитку:

– пропозиції щодо напрямків удосконалення адміністративно-правового забезпечення протидії корупції органами прокуратури в Україні на підставі аналізу досвіду зарубіжних країн у цій сфері: 1) підвищення рівня відповідальності за будь-які прояви корупції; 2) налагодження тісної взаємодії органів прокуратури з громадськими організаціями, які сприяють державним органам у здійсненні роботи щодо протидії корупції; 3) утворення міжвідомчої координаційної ради сприяння протидії корупції на чолі з Генеральним прокурором України;

– розкриття сутності адміністративно-правового статусу органів прокуратури як суб'єктів протидії корупції, зокрема визначено, що: 1) для Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, яка утворюється в структурі Генеральної прокуратури України, реалізація державної політики у сфері протидії корупції є основною функцією; 2) в організаційному аспекті особливістю органів прокуратури як суб'єктів протидії корупції є те, що в їх структурі утворюються відділи або призначаються прокурори, які спеціалізуються на реалізації антикорупційних заходів як у структурі самих органів прокуратури, так і в інших органах; 3) у функціональному аспекті органи прокуратури, порівняно з іншими спеціально уповноваженими суб'єктами, мають становище координатора та виконують функцію нагляду за діяльністю інших суб'єктів у цій сфері;

– форми взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції, що може здійснюватися за рахунок: 1) залучення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури до участі у формуванні Антикорупційної державної стратегії при закріпленні в законах України «Про запобігання корупції» та «Про прокуратуру» відповідних повноважень цього органу; 2) запровадження в практику діяльності органів прокуратури нових форм взаємодії з інститутами громадського суспільства, наприклад таких, як: заохочення добровільних інформаторів, тісна співпраця з антикорупційними громадськими організаціями тощо; 3) запровадження спеціальної підготовки прес-секретарів та інших працівників органів прокуратури, відповідальних за

зв'язки із громадськістю та взаємодію із засобами масової інформації, для підвищення ефективності антикорупційної пропаганди тощо.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – для подальшого розроблення теоретико-методологічних та правових питань, пов'язаних із визначенням ролі та значення органів прокуратури в системі інших суб'єктів запобігання корупції (*акт впровадження Кримінологічної асоціації України від 04.01.2018 р.*);

- правотворчості – як основа для вдосконалення адміністративного та іншого законодавства, що регламентує діяльність прокуратури щодо запобігання корупції (*акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 11.01.2018 р.*);

- правозастосовній діяльності – з метою удосконалення окремих аспектів та напрямів діяльності органів прокуратури щодо запобігання корупції (*акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у практичну діяльність прокуратури Полтавської області від 12.01.2018 р.*);

- навчальному процесі – під час підготовки підручників та навчальних посібників із дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Судові та правоохоронні органи» та інших дисциплін адміністративно-правового характеру, в ході підготовки відповідних їх розділів, а також при проведенні занять з підвищення кваліфікації працівників прокуратури й інших працівників правоохоронних органів України (*акти впровадження Сумського державного університету від 15.01.2018 р. та Харківського національного університету внутрішніх справ від 27.01.2018 р.*).

Апробація результатів дисертації. Основні положення і висновки дисертації оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення» (Запоріжжя, 2015); «Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті» (Львів, 2016); «Сучасні правові системи світу в умовах глобалізації: реалії та перспективи» (Київ, 2017); «Чинники розвитку юридичних наук у XXI столітті» (Дніпро, 2017).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження викладено у семи статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та чотирьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 227 сторінок. Список використаних джерел включає 200 найменувань та розміщений на 23 сторінках, додатки розташовано на 10 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються її зв'язок з науковими планами та програмами, мета і задачі, об'єкт і предмет, вказується на методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, їх апробацію, структуру дисертації.

Розділ 1 «Методологічні засади діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Поняття та сутність адміністративно-правових засад діяльності органів державної влади щодо протидії корупції»* досліджуються поняття та сутність корупції, а також особливості адміністративно-правових засад діяльності державних органів щодо протидії корупції.

Виділяються такі ознаки корупції: 1) являє собою негативне соціально небезпечне явище політико-правового характеру, що порушує рівновагу в забезпеченні можливості реалізації прав громадянина і людини в різноманітних сферах суспільних правовідносин; 2) суб'єктом здійснення корупції можуть виступати особи, наділені державно-владними або іншими публічно-владними повноваженнями, з одного боку, а також громадяни та інші суб'єкти, які ініціюють здійснення таким суб'єктом на їх користь або на користь інших зазначених ними суб'єктів дію – з іншого; 3) характер дії, вчиненої на користь певної особи, розмір і характер винагороди за таку дію не впливають на визначення такого діяння як корупційного.

Обґрунтовано, що адміністративно-правові засади протидії корупції – це система нормативних, інституційних, організаційних та інших елементів, за допомогою яких здійснюється комплексна діяльність різноманітних суб'єктів у межах повноважень, визначених адміністративним законодавством щодо запобігання та протидії корупції, а також попередження, виникнення та врегулювання конфлікту інтересів.

На підставі дослідження діяльності органів прокуратури щодо протидії та запобігання корупції виділяються такі її особливості: 1) для органів прокуратури діяльність у сфері протидії корупції є лише одним із напрямків поряд з іншими конституційними функціями; 2) органи прокуратури виконують координуючу роль, об'єднуючи і погоджуючи зусилля різних інституцій у даній сфері, тим самим забезпечуючи комплексність підходу до протидії корупції; 3) органи прокуратури забезпечують законність у самих органах, уповноважених на застосування заходів у сфері протидії корупції, тим самим виключаючи можливість здійснення посадовими особами цих органів корупційних чи інших протиправних діянь.

У підрозділі 1.2 *«Місце та особливості органів прокуратури у системі суб'єктів протидії корупції»* розроблено класифікацію суб'єктів протидії корупції за критерієм кола повноважень та міри участі у формуванні та реалізації державної політики в даній сфері, до яких віднесено: 1) органи, які формують державну політику у сфері протидії корупції: Верховна Рада

України, Президент України та Кабінет Міністрів України; 2) спеціально уповноважені суб'єкти протидії корупції: органи прокуратури, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції; 3) державні органи та громадські об'єднання, що беруть участь у реалізації окремих напрямків державної політики у сфері протидії корупції: Міністерство юстиції України (проведення антикорупційної експертизи), громадські об'єднання (внесення пропозицій суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, які виникають у сфері запобігання корупції, тощо), органи Державної фіскальної служби (здійснення фінансового контролю) тощо; 4) інші органи та посадові особи, які здійснюють організацію та реалізацію державної політики у сфері протидії корупції в системі своїх органів.

Аргументовано, що роль та місце органів прокуратури в системі інших суб'єктів протидії та запобігання корупції визначається наступним: по-перше, незважаючи на те, що для органів прокуратури діяльність у сфері протидії корупції не є основною, однак законодавством України ці органи віднесені до спеціально уповноважених суб'єктів; по-друге, в організаційному аспекті особливістю органів прокуратури як суб'єктів протидії корупції є те, що в їх структурі утворюються відділи або призначаються прокурори, які спеціалізуються на провадженні антикорупційних заходів як у структурі самих органів прокуратури, так і в інших органах; по-третє, у функціональному аспекті органи прокуратури, порівняно з іншими спеціально уповноваженими суб'єктами, мають становище координатора та виконують функцію нагляду за діяльністю інших суб'єктів у цій сфері.

У підрозділі 1.3 «Правові засади протидії корупції в Україні та місце серед них адміністративно-правового регулювання» сформульовано поняття адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції як системи норм адміністративного законодавства, яка регламентує діяльність органів прокуратури у сфері протидії та запобігання корупції, а саме: щодо здійснення нагляду за дотриманням законодавства органами, які провадять розслідування корупційних злочинів, представництва інтересів держави та громадян у суді та інших видів діяльності, визначених Конституцією та законами України.

Встановлено значення адміністративно-правового регулювання у системі правових засад протидії та запобігання корупції органами прокуратури, яке полягає в тому, що акти адміністративного законодавства: 1) визначають ключові терміни та поняття, які забезпечують однакове їх розуміння та застосування; 2) закріплюють адміністративні повноваження (права та обов'язки), функції органів прокуратури, а також методи і засоби протидії та запобігання корупції, які органи прокуратури застосовують у своїй діяльності; 3) визначають засади адміністративної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, порядок здійснення провадження у

справах про корупційні правопорушення; 4) регламентують внутрішньоорганізаційні засади протидії корупції у системі органів прокуратури; 5) уточнюють процесуальні аспекти реалізації органами прокуратури повноважень щодо протидії та запобігання корупції.

Розділ 2 «Зміст адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Організація діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції»* визначаються організаційні засади діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. Встановлено, що організація діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції – це система визначених у нормах адміністративного законодавства та інших актах правового регулювання управлінських дій щодо упорядкування, координації та контролю за роботою органів прокуратури у сфері протидії корупції.

Визначається наступна система елементів організаційного механізму діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції: 1) організаційні акти забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; 2) суб'єкти здійснення діяльності щодо протидії корупції; 3) розподіл повноважень між різними структурними підрозділами органів прокуратури щодо протидії корупції; 4) фінансове, інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності щодо протидії корупції; 5) планування такої діяльності; 6) координація діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; 7) контроль за діяльністю органів прокуратури щодо протидії корупції.

Обґрунтовано, що для органів прокуратури визначальною є координаційна роль у сфері протидії корупції, яка розглядається як елемент організаційних засад та являє собою систему управлінських дій, що здійснюються керівниками органів прокуратури та прокурорами відповідного рівня, і які спрямовані на узгодження роботи та забезпечення взаємодії різних правоохоронних органів і органів прокуратури щодо протидії корупції.

У підрозділі 2.2 *«Форми та методи діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції»* форма діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції розглядається як спосіб зовнішнього вираження однорідних дій, методів та засобів, що застосовуються відповідними структурними підрозділами та окремими посадовими особами органів прокуратури під час виконання ними завдань та функцій у сфері протидії корупції. У свою чергу, під методом розуміється система способів, засобів та інструментів, визначених або не заборонених нормами адміністративного законодавства, які застосовуються органами прокуратури та прокурорами при здійсненні функцій щодо запобігання та протидії корупції.

У роботі досліджуються такі форми діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції: 1) координаційна; 2) організаційно-правова; 3) адміністративно-наглядова та контрольна; 4) юрисдикційна; 5) аналітично-облікова.

Констатовано, що методи переконання у сфері протидії корупції органами прокуратури застосовуються у таких випадках: 1) для попередження виникнення конфлікту інтересів; 2) для проведення самостійного оцінювання ризиків виникнення конфлікту інтересів, які можуть призвести до вчинення корупційних правопорушень; 3) при проведенні пропаганди негативного ставлення до проявів корупції та поширенні інформації про способи поведіння у разі виявлення ознак корупції у діях або поведінці посадових осіб тощо. Необхідність у застосуванні методів примусу у сфері протидії корупції органами прокуратури виникає, коли: 1) є необхідність у своєчасному припиненні вже розпочатого корупційного правопорушення; 2) необхідно застосувати заходи юридичної відповідальності до особи, яка вчинила корупційне правопорушення, та/або відновити порушені внаслідок вчинення такого правопорушення права та інтереси особи або держави; 3) здійснюються внутрішньоорганізаційні та внутрішньоуправлінські заходи, необхідні для належного здійснення діяльності у сфері протидії корупції, тощо.

У підрозділі 2.3 *«Адміністративно-правові повноваження органів прокуратури в сфері протидії корупції»* зазначається, що повноваження органів прокуратури щодо протидії корупції – це визначена актами адміністративного законодавства та організаційно-розпорядчими документами система прав, якими наділяються спеціальні підрозділи органів прокуратури та їх посадові особи, обсяг та межі яких обумовлені функціональними обов'язками щодо виявлення, припинення та попередження вчинення корупційних діянь та правопорушень.

Обґрунтовано, що органи прокуратури всіх рівнів мають достатній обсяг повноважень, необхідний для ефективного виконання функцій щодо протидії корупції. Однак акцентовано увагу на тому, що регламентація даних повноважень здійснена в різних наказах Генерального прокурора України, що ускладнює їх систематизацію та упорядкування. У зв'язку з цим запропоновано в Законі України «Про прокуратуру» визначити найбільш важливі повноваження органів прокуратури у сфері протидії корупції.

Розділ 3 «Удосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює діяльність органів прокуратури України щодо протидії корупції»* виявлено такі недоліки сучасного стану адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції: 1) чітко не розмежовано функції та повноваження між різними структурними підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; 2) порядок утворення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема необхідність погоджувати її структуру та штат з Директором Національного антикорупційного бюро, створює умови для порушення

принципу незалежності органів прокуратури, що може вплинути на її неупередженість; 3) неузгодженість деяких наказів Генерального прокурора України з оновленим законодавством у сфері протидії корупції; 4) невизначеність у Законі України «Про прокуратуру» видів актів прокурорського реагування, в тому числі тих, які виносяться ним під час реалізації повноважень щодо протидії корупції; 5) відсутність чіткого визначення повноважень органів прокуратури у сфері здійснення провадження у справах про адміністративні корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення тощо.

Для їх усунення запропоновано: 1) у законах України «Про прокуратуру» та «Про запобігання корупції» уточнити адміністративно-правовий статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури України та її територіальних філій; 2) підвищити рівень незалежності та одночасно відповідальності цього органу шляхом внесення змін до ч. 2 ст. 8-1 Закону України «Про прокуратуру» щодо порядку призначення керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а також доповнення цього Закону положеннями щодо порядку здійснення контролю, в тому числі громадського, за діяльністю органів прокуратури; 3) уточнити повноваження органів прокуратури у сфері протидії та запобігання корупції; 4) визначити правовий статус структурних підрозділів, які уповноважені виконувати завдання щодо протидії корупції у прокуратурах регіонального та місцевого рівня, прийнявши відповідні накази Генеральної прокуратури.

У підрозділі 3.2 «Зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції та можливості його використання в Україні» проаналізовано законодавство деяких зарубіжних країн у сфері регулювання діяльності органів прокуратури (чи аналогічних до них органів) щодо протидії корупції.

Встановлено такі особливості діяльності щодо протидії та запобігання корупції у деяких зарубіжних державах: 1) покладається, як правило, на спеціально уповноважені органи, які у своїй діяльності спираються на допомогу громадських організацій або добровільних інформаторів; 2) налагоджена на належному рівні взаємодія державних органів та громадських організацій у сфері протидії корупції; 3) органи прокуратури тією чи іншою мірою задіяні в здійсненні кримінального провадження, в тому числі в тих його видах, що пов'язані з розслідуванням та розглядом справ про корупційні правопорушення; 4) органи прокуратури не є органами, головною функцією яких є протидія та запобігання корупції; основним призначенням цих органів є забезпечення законності в діяльності правоохоронних, судових органів або спеціально уповноважених суб'єктів протидії корупції.

Запропоновано такі напрямки удосконалення національного законодавства в цій сфері: 1) підвищити рівень відповідальності за будь-які прояви корупції; 2) налагодити тісну взаємодію органів прокуратури з

громадськими організаціями, які сприяють державним органам у здійсненні роботи щодо протидії корупції; 3) утворити міжвідомчу координаційну раду сприяння протидії корупції на чолі з Генеральним прокурором України.

У підрозділі 3.3 «Удосконалення взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні» взаємодію органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції визначено як сумісну діяльність прокурорів різних рівнів з іншими суб'єктами, які мають повноваження у сфері протидії та запобігання корупції, яка заснована на засадах рівності, узгодженості, взаємної відповідальності та спрямована на спільну реалізацію завдань щодо подолання корупції в Україні та зниження її рівня.

Визначаються та аналізуються такі форми взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції: 1) участь у формуванні антикорупційної державної політики; 2) інформаційний обмін; 3) повідомлення органами прокуратури про свою діяльність, у тому числі в засобах масової інформації, ведення пропагандистської антикорупційної роботи; 4) проведення спільних нарад та конференцій з питань підвищення ефективності заходів протидії та запобігання корупції; 5) проведення навчальних та інформаційно-роз'яснювальних заходів з питань протидії корупції.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання – удосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів прокуратури з протидії корупції, їх місця та особливостей в системі інших суб'єктів протидії корупції. В результаті проведеного дослідження сформульовано ряд висновків, пропозицій і рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети.

1. Аргументовано, що адміністративно-правові засади протидії корупції – це система нормативних, інституційних, організаційних та інших елементів, за допомогою яких здійснюється комплексна діяльність різноманітних суб'єктів у межах повноважень, визначених адміністративним законодавством, щодо запобігання та протидії корупції, а також попередження виникнення та врегулювання конфлікту інтересів.

2. Доведено, що протидія корупції як один із напрямів діяльності органів прокуратури – це система дій, заходів, методів і способів, які застосовуються відповідними відділами і управліннями або окремими прокурорами, що спеціалізуються на протидії корупції, з метою запобігання або зниження рівня корумпованості публічної влади і забезпечення законності діяльності інших суб'єктів у сфері протидії корупції, а також координації їх дій у даному напрямку.

3. Встановлено, що особливостями діяльності органів прокуратури щодо протидії та запобігання корупції є такі: 1) для органів прокуратури діяльність у сфері протидії корупції є лише одним із напрямків поряд з

іншими конституційними функціями; 2) органи прокуратури виконують координуючу роль, об'єднуючи і погоджуючи зусилля різних інституцій у даній сфері, тим самим забезпечуючи комплексність підходу до протидії корупції; 3) органи прокуратури забезпечують законність у самих органах, уповноважених на застосування заходів у сфері протидії корупції, тим самим виключаючи можливість здійснення посадовими особами цих органів корупційних чи інших протиправних діянь.

4. Констатовано, що роль та місце органів прокуратури в системі інших суб'єктів протидії та запобігання корупції визначаються наступним: по-перше, незважаючи на те, що для органів прокуратури діяльність у сфері протидії корупції не є основною, однак законодавством України ці органи віднесені до спеціально уповноважених суб'єктів. У структурі Генеральної прокуратури утворюється Спеціалізована антикорупційна прокуратура, для якої реалізація державної політики у сфері протидії корупції є основною функцією. В організаційному аспекті особливістю органів прокуратури як суб'єктів протидії корупції є те, що в їх структурі утворюються відділи або призначаються прокурори, які спеціалізуються на провадженні антикорупційних заходів як у структурі самих органів прокуратури, так і в інших органах; по-друге, у функціональному аспекті органи прокуратури, порівняно з іншими спеціально уповноваженими суб'єктами, мають становище координатора та виконують функцію нагляду за діяльністю інших суб'єктів у цій сфері.

5. Визначено, що адміністративно-правове регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції – це система норм адміністративного законодавства, які регламентують діяльність органів прокуратури у сфері протидії та запобігання корупції, а саме: щодо здійснення нагляду за дотриманням законодавства органами, які провадять розслідування корупційних злочинів, представництва інтересів держави та громадян у суді та інших видів діяльності, визначених Конституцією та законами України.

6. Обґрунтовано, що значення адміністративно-правового регулювання в системі правових засад протидії та запобігання корупції органами прокуратури полягає в тому, що акти адміністративного законодавства: 1) визначають ключові терміни та поняття, які забезпечують однакове їх розуміння та застосування; 2) закріплюють адміністративні повноваження (права та обов'язки), функції органів прокуратури, а також методи і засоби протидії та запобігання корупції, які органи прокуратури застосовують у своїй діяльності; 3) визначають засади адміністративної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, порядок здійснення провадження у справах про корупційні правопорушення; 4) регламентують внутрішньоорганізаційні засади протидії корупції в системі органів прокуратури; 5) уточнюють процесуальні аспекти реалізації органами прокуратури повноважень щодо протидії та запобігання корупції.

7. Виявлено, що організація діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції – це система визначених у нормах адміністративного законодавства та інших актах управлінських дій щодо упорядкування, координації та контролю за роботою органів прокуратури у сфері протидії корупції.

Окреслено систему елементів організаційного механізму діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції: 1) організаційні акти забезпечення діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; 2) суб'єкти здійснення діяльності щодо протидії корупції; 3) розподіл повноважень між різними структурними підрозділами органів прокуратури щодо протидії корупції; 4) фінансове, інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності щодо протидії корупції; 5) планування такої діяльності; 6) координація діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції; 7) контроль за діяльністю органів прокуратури щодо протидії корупції.

8. Зазначається, що форма діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції – це спосіб зовнішнього вираження однорідних дій, методів та засобів, що застосовуються відповідними структурними підрозділами та окремими посадовими особами органів прокуратури під час виконання ними завдань та функцій у сфері протидії корупції.

Узагальнено форми діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції: 1) координаційна, як зовнішнє відображення системи дій, спрямованих на об'єднання зусиль різних правоохоронних органів та інших громадських та державних інститутів у сфері протидії та запобігання корупції, узгодження дій цих інститутів та розмежування їх повноважень; 2) організаційно-правова – виражає систему дій, які спрямовані на створення організаційних умов належного функціонування відповідних структурних підрозділів та прокурорів, які спеціалізуються на провадженні антикорупційних дій; 3) адміністративно-наглядова та контрольна – це система дій, спрямованих на перевірку законності провадження діяльності у сфері протидії корупції; 4) юрисдикційна – це форма діяльності органів прокуратури, що пов'язана з провадженням у справах про корупційні адміністративні правопорушення; 5) аналітично-облікова – характеризується тим, що її основу становлять дії, спрямовані на узагальнення, аналіз, систематизацію, оприлюднення інформації про рівень корупції в державі, вжиті заходи щодо подолання корупції в Україні або її окремому регіоні.

9. Підкреслюється, що перевагами та недоліками різних видів адміністративних методів є такі: 1) метод переконання – дозволяє досягти більш тривалого результату внаслідок впливу на внутрішні установки особи та формування у неї стійкого усвідомлення необхідності добровільного виконання правових норм. Однак такий вплив можливий лише за наявності певних умов та сприятливих факторів, як правило, отримання результатів від його застосування потребує тривалого часу; 2) метод примусу – дозволяє більш швидко досягти бажаного результату, проте такий результат може

виявитися менш тривалим. Крім того, постійне застосування методів примусу в державі може призвести до виникнення деяких негативних наслідків, наприклад таких, як хвиля громадських протестів.

10. Наголошується, що повноваження органів прокуратури щодо протидії корупції – це визначена актами адміністративного законодавства та організаційно-розпорядчими документами система прав, якими наділяються спеціальні підрозділи органів прокуратури та їх посадові особи, обсяг та межі яких обумовлені функціональними обов'язками щодо виявлення, припинення та попередження вчинення корупційних діянь та правопорушень.

11. Доведено, що недоліками сучасного стану адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції є такі: 1) чітко не розмежовано функції та повноваження між різними структурними підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; 2) порядок утворення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема необхідність погоджувати її структуру та штат з Директором Національного антикорупційного бюро, створює умови для порушення принципу незалежності органів прокуратури, що може вплинути на її неупередженість; 3) неузгодженість деяких наказів Генерального прокурора України з оновленим законодавством у сфері протидії корупції; 4) невизначеність у Законі України «Про прокуратуру» видів актів прокурорського реагування, в тому числі тих, які виносяться ним під час реалізації повноважень щодо протидії корупції; 5) відсутність чіткого визначення повноважень органів прокуратури у сфері здійснення провадження у справах про адміністративні корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення тощо.

12. Встановлено, що для удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції необхідно: 1) у законах України «Про прокуратуру» та «Про запобігання корупції» уточнити адміністративно-правовий статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури України та її територіальних філій; 2) підвищити рівень незалежності та одночасно відповідальності цього органу шляхом внесення змін до ч. 2 ст. 8-1 Закону України «Про прокуратуру» щодо порядку призначення керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а також доповнення цього Закону положеннями щодо порядку здійснення контролю, в тому числі громадського, за діяльністю органів прокуратури; 3) уточнити повноваження органів прокуратури у сфері протидії та запобігання корупції; 4) визначити правовий статус структурних підрозділів, які уповноважені виконувати завдання щодо протидії корупції у прокуратурах регіонального та місцевого рівнів, прийнявши відповідні накази Генеральної прокуратури.

13. За результатом аналізу досвіду зарубіжних країн у сфері діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції запропоновано такі напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення протидії корупції органами прокуратури в Україні: 1) підвищити рівень відповідальності за

будь-які прояви корупції; 2) налагодити тісну взаємодію органів прокуратури з громадськими організаціями, які сприяють державним органам у здійсненні роботи щодо протидії корупції; 3) утворити міжвідомчу координаційну раду сприяння протидії корупції на чолі з Генеральним прокурором України.

14. Визначено, що взаємодія органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції – це сумісна діяльність прокурорів різних рівнів з іншими суб'єктами, які мають повноваження у сфері протидії та запобігання корупції, яка заснована на засадах рівності, узгодженості, взаємної відповідальності та спрямована на спільну реалізацію завдань щодо зниження рівня корупції в Україні.

Констатовано, що взаємодія органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції реалізується в таких формах: 1) участь у формуванні антикорупційної державної політики; 2) інформаційний обмін; 3) повідомлення органами прокуратури про свою діяльність, у тому числі в засобах масової інформації, ведення пропагандистської антикорупційної роботи; 4) проведення спільних нарад та конференцій з питань підвищення ефективності заходів протидії та запобігання корупції; 5) проведення навчальних та інформаційно-роз'яснювальних заходів з питань протидії корупції.

15. Обґрунтовано, що розвиток форм взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції може здійснюватися за рахунок: 1) залучення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури до участі у формуванні Антикорупційної державної стратегії при закріпленні в законах України «Про запобігання корупції» та «Про прокуратуру» відповідних повноважень цього органу; 2) запровадження в практику діяльності органів прокуратури нових форм взаємодії з інститутами громадського суспільства, наприклад таких, як: заохочення добровільних інформаторів, тісна співпраця з антикорупційними громадськими організаціями тощо; 3) запровадження спеціальної підготовки прес-секретарів та інших працівників органів прокуратури, відповідальних за зв'язки з громадськістю та взаємодію із засобами масової інформації, для підвищення ефективності антикорупційної пропаганди.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Ключко И. А. Понятие и сущность противодействия коррупции как одного из направлений деятельности органов прокуратуры. *Право и Политика*. 2016. № 5. С. 96–101.

2. Ключко І. О. Повноваження органів прокуратури України у сфері протидії корупції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. № 2. Т. 3. С. 143–148.

3. Ключко І. О. Характеристика форм діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4. С.50–55.

4. Ключко І. О. Органи прокуратури України у системі суб'єктів протидії корупції. *Право і Безпека*. 2017. № 4. С.47–52.

5. Ключко І. О. Організаційні засади діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 5. С.169–174. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_26.pdf DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1202286>

6. Ключко І. О. Сучасний стан адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. *Право UA*. № 1. 2018. С.20–25.

7. Ключко І. А. Европейский опыт противодействия коррупции органами прокуратуры. *Верховенство права*. 2018. № 1. С.57–62.

8. Ключко І. О. Поняття та види форм діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. *Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24–25 лип. 2015 р.). Запоріжжя: Запорізь. міська громад. орг. «Істина», 2015. С. 64–67.

9. Ключко І. О. Місце та особливості органів прокуратури України в системі суб'єктів протидії корупції. *Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 21–22 жовт. 2016 р.). Львів: Західноукр. орг. «Центр правничих ініціатив», 2016. С. 52–54.

10. Ключко І. О. Поняття та елементи організаційних засад діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. *Сучасні правові системи світу в умовах глобалізації: реалії та перспективи*: міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 10–11 берез. 2017 р.). К.: Центр прав. наук. дослідж., 2017. С. 65–68.

11. Ключко І. О. Поняття та види повноважень органів прокуратури в сфері протидії корупції. *Чинники розвитку юридичних наук у XXI столітті*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 3–4 листоп. 2017 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2017. С.146–149.

АНОТАЦІЯ

Ключко І. О. Органи прокуратури України в системі суб'єктів протидії корупції: адміністративно-правовий аспект. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Сумський державний університет. – Суми, 2018.

Визначаються поняття та сутність адміністративно-правових засад діяльності органів державної влади щодо протидії корупції, встановлюються місце та особливості органів прокуратури в системі інших суб'єктів протидії корупції. Характеризуються правові засади протидії корупції в Україні та визначається місце серед них адміністративно-правового регулювання. Розкриваються поняття та структура організації діяльності органів

прокуратури щодо протидії корупції. Узагальнюються форми та методи діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції. Систематизуються адміністративно-правові повноваження органів прокуратури у сфері протидії корупції. Виявляються основні недоліки адміністративного законодавства, яке регулює діяльність органів прокуратури України щодо протидії корупції, та надаються пропозиції щодо його удосконалення. Узагальнюється зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності органів прокуратури щодо протидії корупції та визначаються можливості його застосування для удосконалення відповідного законодавства України. Окреслюються напрямки удосконалення взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні.

Ключові слова: органи прокуратури, корупція, конфлікт інтересів, запобігання корупції, протидія корупції, адміністративно-правові засади, форми, методи, організація, повноваження, взаємодія.

АННОТАЦИЯ

Ключко И. А. Органы прокуратуры Украины в системе субъектов противодействия коррупции: административно-правовой аспект. – *На правах рукописи.*

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Сумской государственной университет. – Сумы, 2018.

Диссертация посвящена исследованию административно-правовых основ деятельности органов прокуратуры по противодействию коррупции в Украине. В работе рассматриваются нормы административного законодательства Украины в сфере регулирования деятельности уполномоченных субъектов противодействия коррупции в Украине, определяется место органов прокуратуры в системе этих органов. Рассматриваются понятия «административно-правовые основы противодействия коррупции», «противодействие коррупции как одно из направлений деятельности органов прокуратуры», «полномочия органов прокуратуры по противодействию коррупции» и др., определяются особенности, формы, методы и полномочия органов прокуратуры в сфере противодействия коррупции.

Противодействие коррупции, как одно из направлений деятельности органов прокуратуры, рассматривается как система действий, мероприятий, методов и способов их осуществления, которые применяются соответствующими отделами и управлениями или отдельными прокурорами, которые специализируются на противодействии коррупции, в целях предотвращения или снижения уровня коррумпированности публичной власти и обеспечения законности деятельности других субъектов в сфере

противодействия коррупции, а также координации их действий в данном направлении.

Особое внимание уделяется характеристике зарубежного опыта деятельности органов прокуратуры и аналогичных им органов по противодействию коррупции с целью разработки практических предложений по совершенствованию национального законодательства в данной сфере.

Обосновываются конкретные предложения и рекомендации о необходимости внесения изменений и дополнений в законы Украины «О прокуратуре», «О предотвращении коррупции» и др., что позволит повысить эффективность деятельности органов прокуратуры Украины в сфере противодействия коррупции.

Ключевые слова: органы прокуратуры, коррупция, конфликт интересов, предотвращение коррупции, противодействие коррупции, административно-правовые основы, формы, методы, организация, полномочия, взаимодействие.

SUMMARY

Klochko I. O. Prosecutor's Office of Ukraine in the System of Subjects of Counteracting Corruption: Administrative and Legal Aspect. – *On the manuscript.*

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Sumy State University. – Sumy, 2018.

The concept and essence of administrative and legal principles of the activity of state authorities in combating corruption have been determined; the place and peculiarities of the prosecutor's offices in the system of other subjects of combating corruption have been established. Legal principles for combating corruption in Ukraine have been characterized; and the place of administrative and legal regulation among them has been determined. The concept and structure of activity organization of the prosecutor's office in regard to the counteraction to corruption have been revealed. The forms and methods of the prosecutor's office activity on combating corruption have been generalized. Administrative and legal powers of the prosecutor's offices in the field of combating corruption have been systematized. The main shortcomings of administrative legislation regulating the activity of the activity of the prosecutor's office of Ukraine in the field of combating corruption have been revealed; and propositions for its improvement have been provided. International experience of administrative and legal regulation of the prosecutor's office activity on combating corruption has been generalized; and the possibilities of its application for improving the relevant legislation of Ukraine have been determined. The ways of improving the interaction of the prosecutor's offices with other subjects in combating corruption in Ukraine have been outlined.

Key words: prosecutor's office, corruption, competitive interests, prevention of corruption, counteraction to corruption, administrative and legal principles, forms, methods, organization, powers, interaction.

Підп. до друку 20.03.2018 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.

Обл.-вид. арк. 1,0. Тираж 100 пр. Вид. №8/18.

Віддруковано у видавництві «Ярославна»,

40030, Суми, вул. Горького, 2,

тел.: +38-050-085-80-30

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК №332 від 09.02.2001 р., видане Державним

Комітетом інформаційної політики, телебачення

та радіомовлення України.

